

คู่มือการปฏิบัติงาน

การพัฒนาเครือข่าย

อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.)
ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖

ส่วนประสานความร่วมมือด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖

คณะกรรมการจัดการความรู้ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖

คำนำ

ตามแนวทางการประเมินส่วนราชการตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้กำหนดให้สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ ดำเนินการตัวชี้วัดที่ ๓๘ ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนการจัดการความรู้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ นี้ คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ ได้คัดเลือกองค์ความรู้เกี่ยวกับอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ (อส. อส.) เรื่อง “คู่มือการปฏิบัติงานการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ ” เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประสานเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ มีแนวทางการปฏิบัติงาน

คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖
กรกฎาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
อาสาสมัครพิทักษ์พิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	๑
ตราสัญลักษณ์เครือข่าย อส.อส. / ความหมายของตรา	๒
อส.อส. มีหน้าที่	๓
คุณสมบัติ / วิธีสมัครเป็น อส.อส.	๔
อส.อส. พันสภาพ / สิทธิประโยชน์	๕
เครือข่ายสมาชิก อส.อส.	๖
แนวทางการพัฒนาเครือข่าย อส.อส. ของสบอ. ๖ (สงขลา)	๗
ภาคผนวก ๑-๔	๑๐
บัญชีสรุปจำนวนสมาชิก อส.อส. ของสบอ.๖ (สงขลา)	๒๑
ตัวอย่างภาพกิจกรรมการมีส่วนร่วม อส.อส. ของสบอ.๖ (สงขลา)	๒๒

ตราสัญลักษณ์เครือข่าย อส.อส.
 ความหมายของตราสัญลักษณ์เครือข่าย อส.อส.

อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) คืออะไร ?

อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช คือ เครือข่ายอาสาสมัครภาคประชาชนที่มีความสนใจอยากเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการผืนป่าอนุรักษ์ ปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า สนับสนุนภารกิจของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมถึงเฝ้าระวังภัยและรายงานสถานการณ์ในพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์และกำหนดแนวทางร่วมกัน ใช้คำย่อว่า “อส.อส.” โดย อส.อส. มีหน้าที่และภารกิจที่แตกต่างกันออกไปตามบริบทของพื้นที่ เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่า สัตว์ป่า และพื้นที่ป่าต้นน้ำ เป็นต้น โดยมีเป้าหมายเพื่อการบริหารจัดการผืนป่า อนุรักษ์อย่างมีส่วนร่วม กำหนดแนวทางการอนุรักษ์ สนับสนุนการดำเนินงานด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าให้คงอยู่สืบไป

“เสือโคร่ง” หรือเสือลายพาดกลอนไม่เหมือนเสือชนิดอื่น รูปร่างสง่างาม ใหญ่โต กายาแข็งแรง น่าเกรงขาม เป็นตัวแทนของเสือทั้งหมด เสือโคร่ง ได้รับการยกย่องให้เป็น “เจ้าป่า” จึงเป็นตัวแทนของ อส.อส. ในการดูแลพิทักษ์รักษาสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยมีภาพสัญลักษณ์ประกอบด้วย ภูเขา ป่าไม้ นก และกวาง เป็นสัญลักษณ์ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ ที่จะต้องช่วยกันดูแลรักษาให้ดำรงคงอยู่ ยั่งยืน สืบไป

“สีเขียว” หมายถึง ธรรมชาติ ให้ความรู้สึกถึง “ผู้มีจิตสาธารณะอันดี งามของผู้เสียสละ” ในความรักและห่วงหาพันพวยการของชาติที่มีคุณค่าเพื่อ ลูกหลานสืบไป

“ลายธงชาติไทย” หมายถึง ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า อันมีคุณค่าของประเทศไทย

อส.อส. มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. สนับสนุนภารกิจด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม บำรุงรักษา และฟื้นฟู ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๒. สนับสนุนการคุ้มครองดูแล รักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า พื้นที่ป่าต้นน้ำ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อนุรักษ์
๓. เฝ้าระวัง และรายงานสถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า
๔. เสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าให้เยาวชนและคนรุ่นใหม่ เพื่อสืบสานเจตนารมณ์ แนวคิดและการดำเนินงานอย่างยั่งยืน
๕. สนับสนุนภารกิจด้านการจัดการอุทยานแห่งชาติ การจัดการสัตว์ป่า การจัดการไฟป่า การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ และกิจกรรม อื่นๆ ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๖. ประสานงานระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการดำเนินงานอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ผู้ที่สนใจสมัครเป็น อส.อส. ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๑. ประชาชนทั่วไปที่มีรายชื่อในทะเบียนบ้านไม่ว่าจะมีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดนั้นหรือไม่ก็ตาม
๒. มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์
๓. มีความสมัครใจและมีจิตอาสาเข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

วิธีการสมัครเป็น อส.อส. สามารถทำได้ ๒

๑. ยื่นใบสมัครได้ที่ศูนย์ประสานงานเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ เลขที่ ๖๐ ถนนรามวิถี ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ๙๐๐๐๐ ในวันและเวลาราชการ
๒. ยื่นใบสมัครได้ที่หน่วยงานภาคสนามในสังกัดสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ ในท้องที่ใกล้เคียง

อส.อส. จะฟื้นสภาพ

- (๑) ตาย
- (๒) ได้รับอนุญาตให้ลาออก
- (๓) คณะกรรมการอำนวยการอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.) ซึ่งมีอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นประธานกรรมการ มีมติให้ฟื้นสภาพ เนื่องจากมีพฤติกรรมการเป็น อส.อส.

สิทธิประโยชน์ของสมาชิก

- (๑) สิทธิได้รับเครื่องแต่งกาย และประดับเครื่องหมาย อส.อส. ตามแบบที่กำหนด
- (๒) สิทธิได้รับทราบข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า อย่างต่อเนื่อง
- (๓) สิทธิเข้าร่วมประชุม เพื่อรับรู้และแสดงความคิดเห็นในการบริหาร จัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์
- (๔) สมาชิก/เครือข่าย อส.อส. มีสิทธิได้รับใบประกาศเกียรติคุณ โล่ เข็ม และอื่นๆ เพื่อยกย่องในฐานะเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคมด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทั้งนี้เป็นไปตามเงื่อนไข หลักเกณฑ์ และข้อกำหนดที่จะมีขึ้นต่อไป
- (๕) สิทธิอื่นๆ ตามที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด

เครือข่ายสมาชิก อส.อส. มี ๘ เครือข่าย ดังนี้

๑. เครือข่ายการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
๒. เครือข่ายการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านพิทักษ์ป่ารักษาสิ่งแวดล้อม
๓. เครือข่ายหมู่บ้านส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.)
๔. เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ (อส.อช.)
๕. เครือข่ายการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC)
๖. เครือข่ายการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่ปรึกษาอนุรักษ์สัตว์ป่า (PAC)
๗. เครือข่ายการมีส่วนร่วมด้านการอนุรักษ์สัตว์ป่า (สอป.)
๘. เครือข่ายการมีส่วนร่วมของหมู่บ้านประชาคมเศรษฐกิจพอเพียง

**แนวทางการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัคร
พิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.)
ของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ (สงขลา)**

ในภาพรวม

๑. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับภารกิจ หน้าที่ ของ อส.อส. กับทุกเครือข่ายฯ เป็นประจำทุกปี
๒. เน้นการพัฒนาเครือข่ายฯ ที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องรับสมัครเครือข่ายเป็นประจำทุกปี
๓. ควรกำหนดสิทธิประโยชน์ของเครือข่ายฯ ให้ชัดเจน
๔. ให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ด้านการป้องกันไฟป่า ให้กับทุกเครือข่ายฯ ได้มีความรู้ กรณีมีภารกิจเร่งด่วนในการดับไฟป่าจะสามารถระดมพลเครือข่ายอื่นๆ ให้มาร่วมปฏิบัติงานได้
๕. สนับสนุนสมาชิกเครือข่าย อส.อส. ที่มีความรู้ความสามารถพิเศษ เช่น ผู้ที่มีทักษะทางด้านภาษา ทางด้านงานช่าง ฯลฯ ให้เข้าร่วมปฏิบัติงานกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
๖. มีการพัฒนากลุ่มเพื่อให้เกิดเป็นอาชีพ เป็นรายได้ขับเคลื่อนกิจกรรมของกลุ่มในอนาคต

โดยมีแนวทางการพัฒนาเครือข่ายเพิ่มเติม ดังนี้

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติสันกาลาคีรี

๑. การพัฒนาเครือข่ายอุทยานแห่งชาติ ควรเน้นในเชิงคุณภาพมากกว่าเชิงปริมาณ เนื่องจาก การดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่เห็นผลในเชิงรูปธรรม ขอให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนดภารกิจ หน้าที่และสิทธิประโยชน์ที่อุทยานแห่งชาติและเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง

๑. มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันระหว่างเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยาน - ชาติกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติกับเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติเพื่อสร้างความสัมพันธ์กันให้เกิดการเรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ เกี่ยวกับการอนุรักษ์
๒. ให้ อส.อส. มีส่วนร่วมกระบวนการในการพัฒนาอุทยานแห่งชาติ
๓. มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติให้เป็นรูปธรรม มากขึ้น

เครือข่ายหมู่บ้านส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.)

๑. พัฒนากิจกรรมเป็นรูปแบบเครือข่ายต้นน้ำ เพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนใกล้เคียง
๒. ศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในต่างพื้นที่
๓. สนับสนุนอุปกรณ์สำหรับลาดตระเวนตรวจป่า เช่น อุปกรณ์เดินป่า กล้องถ่ายภาพ GPS
๔. พัฒนาให้สมาชิกในกลุ่มมีรายได้เสริม เช่น การปลูกไม้กินได้เสริมในแปลงยางพาราและปลูกไม้กินได้บริเวณ ๒ ข้างถนน
๕. ให้การสนับสนุนกล้าไม้ สำหรับนำไปปลูกเพื่อการใช้ประโยชน์

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

๑. จัดฝึกอบรมวิธีการดับไฟฟ้า และการใช้เครื่องมือในการดับไฟฟ้า
๒. ศึกษา พบปะ ดูงานนอกสถานที่
๓. ฝึกอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการใช้เครื่องมือในการปฐมพยาบาล
๔. มอบเครื่องมือและอุปกรณ์ในการดับไฟฟ้า
๕. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ป้องกันไฟฟ้า

ภาคผนวก

๑. ระเบียบว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
พ.ศ. ๒๕๕๔

โดยที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการดูแล พื้นที่พิทักษ์อุทยานธรรมชาติและรักษาสัตว์ป่า แหล่งอาหาร แหล่งนันทนาการ และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับภารกิจของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ โดยการควบคุมป้องกันพื้นที่ป่าอนุรักษ์เดิมที่มีอยู่และพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้กลับสมบูรณ์ด้วยกลยุทธการส่งเสริม กระตุ้น และปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๔”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดา ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือข้อตกลงอื่นใด ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช” หมายความว่า บุคคลที่มีความสนใจ เสียสละ และอุทิศตนในการทำงานด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ใช้ชื่อย่อว่า “อส.อส.”

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ข้อ ๕ ให้อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา ออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และอื่นๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ข้อ ๖...

- ๒ -

ข้อ ๖ ผู้ที่จะสมัครเป็น อส.อส. ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ประชาชนทั่วไปที่มีรายชื่อนามในทะเบียนบ้าน ไม่ว่าจะมิใช่มีสำเนาในเขตจังหวัดนั้นหรือไม่ก็ตาม

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปีบริบูรณ์

(๓) มีความสมัครใจและมีจิตอาสาเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยกระบวนกรมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ

ข้อ ๗ อส.อส. มีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนภารกิจด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม บำรุงรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๒) สนับสนุนการคุ้มครองดูแล รักษาพื้นที่พิทักษ์อุทยานธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ

(๓) เฝ้าระวัง และรายงานข้อมูลสถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๔) เสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ให้เยาวชนและคนรุ่นใหม่ เพื่อสืบสานเจตนารมณ์ แนวคิดและการดำเนินงานอย่างยั่งยืน

(๕) สนับสนุนภารกิจด้านการจัดการอุทยานแห่งชาติ การจัดการสัตว์ป่า และการอนุรักษ์ พื้นที่พิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และกิจกรรมอื่นๆ ของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๖) ประสานงานระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในการดำเนินงานอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ข้อ ๘ วิธีการรับสมัคร อส.อส. มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

(๑) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ประชาสัมพันธ์แจ้งข่าว เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนสมัครเป็น อส.อส.

(๒) ผู้สนใจและมีคุณสมบัติตามข้อ ๖ สามารถสมัครเป็น อส.อส. โดยให้ยื่นใบสมัครตามแบบที่กำหนดได้ที่หน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ข้อ ๙ การออกบัตรประจำตัว อส.อส. ให้เป็นอำนาจของ

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจออกบัตร

ข้อ ๑๐ บัตรประจำตัว อส.อส. มีอายุห้าปี เมื่อบัตรประจำตัวชำรุด สูญหาย หหมดอายุหรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ ยื่นคำร้องตามแบบขอมอบบัตรใหม่เพื่อพิจารณาดำเนินการออกบัตรประจำตัวใหม่ให้ต่อไป

รูปแบบบัตรประจำตัว อส.อส. ขั้นตอนการออกบัตรประจำตัว และการขอมอบบัตรประจำตัวใหม่ให้เป็นไปตามที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด

ข้อ ๑๑ อส.อส. จะพ้นสภาพการเป็น อส.อส. เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ได้รับอนุญาตให้ลาออก

(๓) คณะกรรมการอำนวยการ อส.อส. มีมติให้พ้นสภาพเนื่องจากมีพฤติกรรมขัดต่อเจตนารมณ์การเป็น อส.อส.

ข้อ ๑๒...

ข้อ ๑๒ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า คณะกรรมการอำนวยการ อส.อส. ประกอบด้วย

(๑) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	เป็นประธานกรรมการ
(๒) รองอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	ทุกท่าน เป็นกรรมการ
(๓) ผู้ตรวจราชการกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	ทุกท่าน เป็นกรรมการ
(๔) ผู้อำนวยการสำนักทุกสำนัก	เป็นกรรมการ
(๕) ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑-๑๖	
และสาขาทุกสาขา	เป็นกรรมการ
(๖) ผู้อำนวยการกองทุกกอง	เป็นกรรมการ
(๗) หัวหน้ากลุ่มตรวจสอบภายใน	เป็นกรรมการ
(๘) หัวหน้ากลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีมีอำนาจแต่งตั้งกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการอำนวยการ อส.อส. และกรรมการเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ข้อ ๑๓ คณะกรรมการอำนวยการ อส.อส. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (๑) ออกประกาศ หรือกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นไปตามระเบียบฉบับนี้
- (๒) กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ เพื่อพัฒนาการดำเนินงาน อส.อส. ให้เกิดประสิทธิภาพ
- (๓) อำนวยการ ประสานงานและบูรณาการการดำเนินงานเกี่ยวกับ อส.อส.
- (๔) ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการดำเนินงาน อส.อส.
- (๕) จัดระบบการทำงานของ อส.อส. ให้สามารถขับเคลื่อนสนับสนุนงานของหน่วยงาน

ได้อย่างเป็นรูปธรรม

- (๖) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด

ข้อ ๑๔ ให้ทุกหน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการเกี่ยวกับ อส.อส. ดังนี้

- (๑) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวเพื่อเชิญชวนให้ประชาชนสมัครเป็น อส.อส.
- (๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้อาสาสมัครและเครือข่ายในการกำกับดูแลของหน่วยงานมีโอกาสเป็น อส.อส. โดยสมัครใจ
- (๓) จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ อส.อส. เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๔) สนับสนุนการดำเนินงานของ อส.อส. ตามบทบาทภารกิจของหน่วยงาน
- (๕) สนับสนุนให้ อส.อส. ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- (๖) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ การดำเนินงานของ อส.อส.

ข้อ ๑๕...

ข้อ ๑๕ สมาชิก อส.อส. มีสิทธิดังต่อไปนี้

- (๑) มีสิทธิแต่งเครื่องแต่งกาย และประดับเครื่องหมาย อส.อส. ตามแบบที่กำหนด
- (๒) ได้รับความช่วยเหลือข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริม และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จากหน่วยงานของรัฐอย่างต่อเนื่อง
- (๓) เข้าร่วมประชุม เพื่อรับรู้และแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ
- (๔) อส.อส. ที่ปฏิบัติงานได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด อาจมีสิทธิได้รับใบประกาศเกียรติคุณ โล่ เข็ม และอื่นๆ เพื่อยกย่องในฐานะเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคมด้านการอนุรักษ์ ส่งเสริมและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- (๕) สิทธิอื่นตามที่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ลงนาม) ชัยญา เนติธรรมกุล

(นายชัยญา เนติธรรมกุล)

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๒. ประกาศการสมัครเป็น อส.อส. และการขอมีบัตรประจำตัว อาสาสมัคร พิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

- ๒ -

ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
เรื่อง การสมัครเป็น อส.อส. และการขอมีบัตรประจำตัว
อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ด้วยกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้กำหนดระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากร ในการรักษาสมดุลของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งอาหาร แหล่งนันทนาการ และการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประชาชนตามภารกิจของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๕ ข้อ ๙ และข้อ ๑๐ แห่งระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงออกประกาศไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่อง การสมัครเป็น อส.อส. และการขอมีบัตรประจำตัวอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันที่ประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในการประกาศนี้

“อส.อส.” หมายความว่า อาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

“ผู้มีอำนาจออกบัตร” หมายความว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจออกบัตร

ข้อ ๔ ผู้สนใจสมัครเป็น อส.อส. ให้ยื่นใบสมัครตามแบบที่กำหนด ดังนี้

(๑) ส่วนกลาง ยื่นต่อ สำนักบริหารงานกลาง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

(๒) ส่วนภูมิภาค ยื่นต่อ หน่วยงานในสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ในพื้นที่

ข้อ ๕ ให้ อส.อส. ตามที่กำหนดในระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๙ มีบัตรประจำตัวตามแบบบัตรท้ายประกาศ

ข้อ ๖ การยื่นคำขอมีบัตรประจำตัว อส.อส. ให้ยื่นคำขอตามแบบคำขอมีบัตรท้ายประกาศ พร้อมแนบรูปถ่ายขนาด ๒.๕ x ๓ เซนติเมตร ครึ่งตัวหน้าตรง ไม่สวมหมวกและไม่สวมแว่นตาสีเข้ม

ข้อ ๗ บัตรประจำตัว อส.อส. ให้มีอายุ ๕ ปี

การขอออกบัตรใหม่ หรือขอเปลี่ยนบัตรประจำตัวใหม่ กรณีบัตรสูญหาย หรือชำรุด หรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ ให้นำความในข้อ ๖ มาใช้บังคับ

ข้อ ๘ เมื่อ...

ข้อ ๘ เมื่อผู้มีอำนาจออกบัตร ได้ออกบัตรประจำตัวให้แก่สมาชิก อส.อส. ผู้ใดแล้ว ให้จัดทำทะเบียนควบคุมตามแบบทะเบียนควบคุมท้ายประกาศนี้ แล้วจัดเก็บพร้อมแบบคำขอมีบัตรและหลักฐานประกอบอื่นๆ (ถ้ามี) ของแต่ละรายเพื่อเป็นหลักฐาน

ข้อ ๙ บัตรประจำตัว อส.อส. ที่มีอยู่ให้ใช้ได้จนกว่าจะมีการออกบัตรประจำตัว อส.อส. ใหม่มาแทน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(ลงนาม) ชัยัญญา เนติธรรมกุล

(นายชัยัญญา เนติธรรมกุล)

อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

คำอธิบายรหัสประจำตัว อส.อส.

ตัวอย่าง 16 09 61 000001
 หน่วยงานที่รับผิดชอบ : สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ 16 (เชียงใหม่)
 หมายเลขการเป็นสมาชิกเครือข่าย : เครือข่ายการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า (PAC)
 ปีงบประมาณที่ออกบัตร : งบประมาณ พ.ศ. 2561
 ลำดับสมาชิก อส.อส. : 1

AA BB CC DDDDD
 AA คือ หน่วยงานที่รับผิดชอบออกบัตร
 BB คือ หมายเลขการเป็นสมาชิกเครือข่าย
 CC คือ ปีงบประมาณที่ออกบัตร
 DDDDD คือ ลำดับสมาชิก อส.อส.

การกำหนดเลขที่ประจำตัว อส.อส.

การกำหนดเลขที่จะมีจำนวน ๑๒ หลัก "AA BB CC DDDDD" แบ่งเป็น ๔ หมวด ดังนี้

หมวดที่ ๑ จำนวน ๒ หลัก (AA) คือ หมายเลข "หน่วยงานรับผิดชอบออกบัตร"

หมายเลข	หน่วยงานรับผิดชอบออกบัตร	หมายเลข	หน่วยงานรับผิดชอบออกบัตร
๐๑	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี)	๑๒	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๒ (นครสวรรค์)
๐๒	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๒ (ศรีราชา)	๑๓	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๓ (แพร่)
๐๓	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๓ (บ้านโป่ง)	๑๔	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๔ (ตาก)
๐๔	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๔ (สุราษฎร์ธานี)	๑๕	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๕ (เชียงใหม่)
๐๕	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๕ (นครราชสีมา)	๑๖	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ (เชียงใหม่)
๐๖	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ (สงขลา)	๑๗	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๗ สาขาสระบุรี
๐๗	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๗ (นครราชสีมา)	๑๘	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๗ สาขาเพชรบุรี
๐๘	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๘ (ขอนแก่น)	๑๙	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๗ สาขาปัตตานี
๐๙	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๙ (อุบลราชธานี)	๒๐	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๗ สาขาลำปาง
๑๐	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๐ (อุตรดิตถ์)	๒๑	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง
๑๑	สำนักงานพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๑ (พิษณุโลก)	๒๒	หน่วยงานส่วนกลาง กรมอุทยานแห่งชาติ

หมวดที่ ๒ จำนวน ๒ หลัก (BB) คือ หมายเลข "การเป็นสมาชิกเครือข่ายของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช"

๐๑	เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน
๐๒	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน/หมู่บ้านที่รักษาลิงแวดล้อม
๐๓	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน/หมู่บ้านส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (สสอ.)
๐๔	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน/หมู่บ้านประชาคมเศรษฐกิจพอเพียง
๐๕	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน/หมู่บ้านด้วยกลไกเรดด์ที่สี่
๐๖	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของเยาวชนรักษ์ทุ่งไหหินและสัตว์ป่า
๐๗	เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ (อส.อช.)
๐๘	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC)
๐๙	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า (PAC)
๑๐	เครือข่ายการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์สัตว์ป่า

หมวดที่ ๓ จำนวน ๒ หลัก (CC) คือ หมายเลข "ปีงบประมาณที่ออกบัตร"

หมวดที่ ๔ จำนวน ๖ หลัก (DDDDDD) คือ หมายเลข "จำนวนสมาชิก อส.อส." = ๐๐๐๐๐๑-๙๙๙๙๙๙

ของแต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบออกบัตร ตัวอย่างเช่น สบอ. ๒ (ศรีราชา) ออกบัตรประจำตัว อส.อส. ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ให้กับผู้สมัครเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในปีนั้น ลำดับที่ ๑๐,๐๐๐ หมายเลขสมาชิก คือ ๐๒ ๐๑ ๖๑ ๐๑๐๐๐๐ และต่อมาออกบัตรประจำตัว อส.อส. ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ให้กับผู้สมัครเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน คนแรกของปีหมายเลขสมาชิก คือ ๐๒ ๐๑ ๖๒ ๐๑๐๐๐๑

บัญชีสรุปจำนวนสมาชิกเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.อส.)
ของ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ (สงขลา)

ลำดับที่	รายชื่อเครือข่ายการมีส่วนร่วม	หน่วยวัด (คน)	ปีงบประมาณ พ.ศ.					รวม	หมายเหตุ
			2559	2560	2561	2562	2563		
๑	เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน	คน	120	39	52	32	6	249	
๒	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน/หมู่บ้านพิทักษ์ป่า รักษาสิ่งแวดล้อม	คน	137	107	87	98	105	534	
๓	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน/หมู่บ้าน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (อสอ.)	คน	-	-	4	5	5	14	
๔	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชน/หมู่บ้านประชาคมเศรษฐกิจพอเพียง	คน	30	21	26	21	-	98	
๕	เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ (อสอช.)	คน	-	308	98	38	42	486	
๖	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่ปรึกษาอุทยานแห่งชาติ (PAC)	คน	54	-	-	-	-	54	
๗	เครือข่ายการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่ปรึกษาพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า (PAC)	คน	212	-	-	-	-	212	
๘	เครือข่ายการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์สัตว์ป่า (อสสอป.)	คน	-	-	-	79	10	89	
	รวม	คน	553	475	267	273	168	1,736	

ตัวอย่างภาพกิจกรรมการมีส่วนร่วม
เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช
สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๖ (สงขลา)

เครือข่ายหมู่บ้านพิทักษ์ป่ารักษาสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมร่วมปลูกแฝกบริเวณทั้ง ๒ ข้างทาง บ้านหลังอ้ายหมี
บริเวณ หมู่ที่ ๕ ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

กิจกรรมร่วมสร้างฝายเก็บน้ำหมู่บ้าน
บริเวณ หมู่ที่ ๕ ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช

เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ (อส.อช.)

โครงการสร้างฝายต้นน้ำและประภาภูเขาเพื่อชีวิตชุมชนต้นน้ำสายชะอวด
ท้องที่ หมู่ที่ ๘ ตำบลวังอ่าง อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช
วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

โครงการสัมมนาเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ
ท้องที่ อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เครือข่ายการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควัน

สมาชิกเครือข่ายเข้าร่วมการฝึกอบรมหลักสูตรเสวนาเครือข่ายแก้ไขปัญหาไฟฟ้าและหมอกควันระดับจังหวัด ณ ศูนย์ศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่าทะเลน้อย อ.ควนขนุน จ.พัทลุง วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๒

สมาชิกเครือข่ายร่วมสำรวจพิกัดเพื่อจัดทำแนวกันไฟระยะทาง ๒๐ กิโลเมตร ที่ ตำบลคลองเฉลิม อำเภอกงหรา จังหวัดพัทลุง วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒

บรรณานุกรม

ประกาศกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เรื่องการสมัครเป็น อส.อส. และการ
ขอมิบัตร ประจำตัวอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ
สัตว์ป่า และพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๕๙